

Bir Mesleğin Tükenişi ve Dünden Bugüne Konya

Konya'nın
Çınarları -2-

Ahmet Necati
ÇEKİRDEKÇİ

AHMET NECATİ ÇEKİRDEKÇİ

Konya tarihi, kültürü ve yaşantısı ile ilgili olarak geçen aylarda başladığımız, “Konya Çınarları” başlıklı ikinci röportajımızı bir akşam, Ahmet Necati Çekirdekçi Bey’in evinde, bir sohbet ortamında, gerçekleştirdik. Kendilerine teşekkür borçlu olduğumuzu ifade etmek isterim.

Ahmet Necati Bey, 1928 doğumlu ve seksen dört yaşında, Konya’nın yerlilerinden, aynı zamanda da köklü ve geniş bir aileye mensup. Son derecede sağlıklı ve hafızası güçlü bir insan. Yok olmaya yüz tutan bir mesleğin de son temsilcilerinden birisi.

Konya Anadolu’da, Selçukludan beri dericiliğin yani debbağlığın önemli merkezlerinden birisidir. Selçuklu döneminde sur içerisinde faaliyet gösteren debbağlar, Osmanlı Döneminde sur dışına çıkarılmış, Debbağlar uzun yıllar, Sırçalı Mescit’in kuzeyinde İsmet Paşa İlkokulu’ndan Kuzgunkavak Mahallesi’ne doğru geniş bir alanda faaliyet göstermişlerdir.

Selçuklu Döneminde olsun, Osmanlı Dönemlerinde olsun dünyanın en meşhur ve en kaliteli derileri, Konya’da imal edilmiştir. Evliya Çelebi, Seyahatnamesi’nde Konya’da üretilen derilerden sitayişle bahseder.

Dericiliğin bir yan kolu ise yapağıcılık olup dericilikle yakın ilişkisi vardır. Keçecilik de öyledir. Günümüzde her iki meslek de tarihe karışmış gibidir. Günümüzde keçe, sergiden ziyade, bir süs eşyası olarak hayatini devam ettirmektedir.

Ahmet Necati Bey uzun yıllar deri ve yapağı ticaretiyle uğraştığı gibi, tica-

ret hayatlarının önemli bir bölümü de iplik ve halı imalatı ile geçmiştir.

Necati Bey Konya’da, özellikle hem doğup büyüdüğü mahallede, hem de ticarî hayatının geçtiği bölgede meydana gelen çok köklü değişikliklere tanık olmuştur.

Ahmet Necati Bey’le ticarî hayatını, yıl yıl tarihî dokuda meydana gelen değişiklikleri konuştuğumuz gibi dünle bugünün de bir mukayesesini yaptık.

Bilindiği gibi Konya’da köklü değişiklikler, 60-70 yıl önce meydana gelmeye başlamış. tarihî dokuda ki tahribat da bu dönemlerden itibaren olmuştur.

Günümüz insanı, Konya’da 60-70 yıl önce nerede ne vardı, hangi tarihî eserler yok oldu, bilmemektedir. İnsan konusunda da aynı şeyler yaşandı. Konya’da yetişen pek çok değerli insan ve aileler de unutuldu.

Dününü, geçmişini bilmeyen toplumların, geleceğini sağlıklı olarak kurması mümkün olmaz. Her geçen gün, bunları bilen insan sayısı da süratle azalmaktadır. Bu hususta elimizi çabuk tutmak gerektiğinin de farkındayız.

Bu konuda görüştüğümüz ve bilgisine başvurduğumuz insanların seksen ve seksen yaşın üzerindeki yaşlarda olmasına dikkat ediyoruz. Maalesef daha aşağı yaştaki insanlar fazla bir şey bilmemektedir. Bu konuda hem bilgili hem de hafızası güçlü insan bulmak da kolay olmuyor.

Fırsat buldukça Konya çınarları ile yapacağımız bu röportajlarımız devam edecektir. Başka bir röportajda buluşma dileğiyle

KONYA'NIN ÇINARLARI -2-

AHMET NECATI ÇEKİRDEKÇİ

Uz: Necati Bey, siz köklü bir aileye mensupsunuz. Yaşınız itibariyle de Konya kültürü ve ticarî hayatıyla ilgili pek çok bilgiye sahibsiniz. Önce hayatınızdan başlayalım. Kısaca hayatınızdan ve ailenizden bahsedebilir misiniz?

Necati Bey: 1 Şubat 1928 tarihinde Konya'nın tarihî mahallelerinden Muhtar Mahallesi'nin Kale Sokağı'ndaki evimde dünyaya geldim. Konya Suru bu sokağın hemen güneyinden geçiyordu. Sokak bu sebeple Kale Sokağı adını taşıyor olmalı.

Muhtar Mahallesi'nin yıkılan eski mescidinin kiblesinde küçük bir bahçesi vardı. 1990'lı yıllarda eski mescit yerine bugünkü Muhtar Camii yapılırken, bahçenin Ladende Caddesi'ne paralel bölümünde sur kalıntılarına rastlandı. Sur doğuya doğru, uzanıyordu. Bildiniz gibi caminin batısında sokak var. Bu sokak aynı zamanda diğer bir tarihî mahalle olan Sefhavan Mahallesi'ni de Ladende Caddesi'ne bağlar. Sokağın karşı

köşesinde de meşhur Cingenoğlu'nun ekmek fırını var.

Ailemize gelince, babam, Mustafa Çekirdekçi, annem Mi-yase Hanım'dır.

İlkokulu Hakimiyeti Milliye İlkokulu'nda bitirdikten sonra, Karma Orta Okulu'na devam edip, bu okuldan mezun oldum. Liseye devam etmedim. Bundan sonra babamın yanında çalışma-

ya başladım. 1948 yılında askerliğimi tamamladıktan sonra da babam ve ağabeyim Necip Çekirdekçi ile birlikte çalışmaya devam ettim.

Uz: Efendim, baba tarafımızdan soyumuz Hacı Kulluk'a uzanıyor. Hacı Kulluk Konya'nın tanınmış şahsiyetlerinden ve zenginlerinden bir zattır. Dedem Sarı Ali Efendi, onun babası Mehmet Feyzi Efendi'den sonra soy, Hacı Kulluk'a ulaşıyor. Bildiğime göre sizin soy da Bu Hacı Kulluk' tan geliyor. Kısaca bu irtibatın bahseder misiniz?

Necati Bey: Dedem Ahmet Necati Efendi, onun babası da Mehmet Efendi'dir. Ben dedemin adını almışım. Bundan sonra hakkında fazla bilgi sahibi olmadığımız Hacı Kulluk geliyor. Her iki kolda da Mehmet adına rastlanması Hacı Kulluk'un adının Mehmet olabileceğini veya bu zatın babasının adının Mehmet Efendi olduğunu düşündürüyor. Maalesef soyumuzda Hacı Kulluk'tan daha gerilere gidemiyoruz. Hacı Kulluk'un Kalecik Mahallesi'nde ve Meram'da Selver ve Bürümcekbaşı semtlerinde geniş arazileri varmış. Belki tapu kayıtları incelense bazı bilgilere ulaşılabilir. Nüfus kayıtları daha eskilere gitmiyor.

Babamlar üç kardeşiler. Diğer iki kardeşi Ali ve sizin de halanızın eşi Enişteniz Osman amcalarım da babam gibi hep yapa-

ğı ticareti ile uğraştılar. Yapağıcılık ailenin baba mesleği idi

Ortanca amcam Ali Efendi, Kalleci Osman Efendi ve Tahir Elliiki Hoca son dönemde Islah-ı Medaris'te sınıf arkadaşı imiş. Medreselerin kapatılmasından sonra Osman Efendi, bankacı olarak hayatını sürdürürken, Tahir Elliiki Hoca İstanbul'da bir süre daha okumaya devam etmiş, bir süre Sıtma Mücadele teşkilatında çalıştıktan sonra, ticaret hayatına atılmış. Amcam ise Islah-ı Medaris kapanınca babasının yanında ticarete devam etmiş. Daha sonra üç kardeş işlerini ayırıp, ayrı ayrı ticaretlerine devam etmişler.

Dedem Ahmet Efendi ve onun babası Hacı Mehmet Efendi de bugün benim oturduğum Bostan Çelebi Sokağı'ndaki mağazada deri ve yapağı ticareti ile uğraşmışlar. Böylece babam ve amcalarım da baba mesleklerini devam ettirdiler.

Necip ve Ömer adında iki erkek ve Lütfiye adında bir kız kardeşim vardı. Ablam, babamın amcası Hasan Efendi'nin oğlu Şehit Sadık İlkokulu müdürü İbrahim Çekirdekçi ile evlendi.

Ağabeyim Necip Çekirdekçi'nin İsmail Hakkı ve Ahmet Çekirdekçi adında iki oğlu, Şerife ve Fahriye adında iki kızı oldu. Prof. Dr. Ahmet Çekirdekçi, halen Konya dışında bulunmaktadır.

Ben 1951 yılında Melahat Hanım'la evlendim. Bu evlilik-

ten Mustafa adında bir oğlumuz ile Miyase ve Hüsniye adında iki kızımız oldu. Maalesef oğlum geçen yıllarda vefat etti. Selçuk Üniversitesi'nde Yardımcı Doç. Dr. Melek Hidayetoğlu da kızım, Miyase'den torunum olur.

UZ: Necati Bey, Muhtar Mahallesi'ndeki eski evinizi hatırlarım. Çok güzel bir evdi. Geniş salonu bahçeye bakardı. Burası şimdi bir vakfa ait sanıyorum. Ev, vakfa nasıl intikal etti. Anlatır mısınız?

Necati Bey: Dedem Ahmet Efendi'nin eski evleri sizin ve Ali amcamın oturduğu Kalecik Mahallesi'nde imiş. Evin yerini Ziraat Bankası'nın arkasında diye tarif ederlerdi. Evin yerini tam olarak bilemiyorum. Babam

ve amcalarım da bu mahallede doğmuş. Muhtar Mahallesi'ndeki evi, adını aldığım Hacı Ahmet Necati dedem sonradan satın almış. Bu mahalle, pek çok eski Konyalının oturduğu bir mahalle idi. Hafız Halil Ağa, kunduracı Lazoğulları eski komşularımızdı. Atçekenlerden Ahmet Atçeken, kırk yıl mahallenin muhtarlığını yaptı. Şimdi mahallede eski komşulardan kimse kalmadı. Tarihî doku da büyük değişikliğe uğradı..

Muhtar Mahallesi'ndeki bu ev, dedemin vefatından sonra babama intikal etti. Osman amcam Kınacı Sokağı'nın başında Ermenilerden kalma bir evde oturdu. Buralarda da büyük değişiklikler oldu. Babamın vefatından sonra da ben diğer mirasçıların

bu evdeki hisselerini satın aldım.

Bir süre ben de bu evde oturduktan sonra buraya dört daire ile altlarına beş dükkân inşa ettirdim. O zamanlar gördüğüm bir rüya üzerine burayı Koyuncu Vakfı'na bağışlamaya karar verdim. Burası şimdi bu vakfın mülkiyetindedir.

UZ: Demek ki, Hacı Kulluk'tan gelen iki kol da Kalecik Mahallesi'nde oturmuş. Bu da Hacı Kulluk'un evinin bu mahallede olduğunu göstermiyor mu?

Necati Bey: Öyle anlaşılıyor.

UZ: Necati Bey, "Çekirdekçi" soyadını nereden aldınız? İlgi çekici bir hikâyesi var mı?

Necati Bey: pek çok aile gibi biz de, aile lakabımızı alamadık. Soyadı Kanunu çıktığı zaman aileler, hiç ilgileri olmayan soyadları aldı veya almak mecburiyetinde bırakıldı.. Büyük dayımız çekirdek ticareti ile uğraşmış. Soyadımız oradan alınmış. Özel bir hikâyesi yok.

UZ: Küçük yaşlardan itibaren hayatınız ticaretle geçti. Ticarî hayatınıza geçmeden önce, mağazanızın bulunduğu bölgeden ve bölgede meydana gelen değişikliklerden bahsedelim. Bölgede ne gibi değişiklikler oldu?

Necati Bey: Osmanlı, hatta Selçuklu Döneminden itibaren deri ve yapağı ticaret, eski adıyla

debbağlık Konya'da itibarlı ve geçerli bir meslekti. Bir dönem bunu, esas meslekleri yanında, ek bir faaliyet olarak sürdürenler bile vardı. Zaman içerisinde ticarî hayatta ve tarihî dokuda büyük değişiklikler meydana geldi. Bizim sokağın karşısında cadde üzerinde Solakların buz ve gazoz imalathanesi vardı. Onların doğusundaki dar sokak, eski yanan Askeri Hastane'nin arkasına, kıvrılarak da meşhur İhtisabın Altı'na çıkardı. Burada pazara bakan belediye dükkânlar vardı. Cadde üzerinde de tek katlı küçük dükkânlar sıralı idi.

Çocukluk yıllarımda İktisap'ın altına develerle tuz ve pirinç getirildiğini hatırlarım. Burası sonradan sadece üretici ve tüketicilerin kullandığı bir pazar haline geldi. Bu pazar Aziziye Camii'nin doğu kapısından itibaren sabah namazını müteakip kurulur ve öğleye doğru dağılırdı. Burasının bir bölümünde şimdi küçük bir park var. Bölgenin daha doğu tarafı ise Mevlâna Katlı Otoparkı'nın altında kaldı.

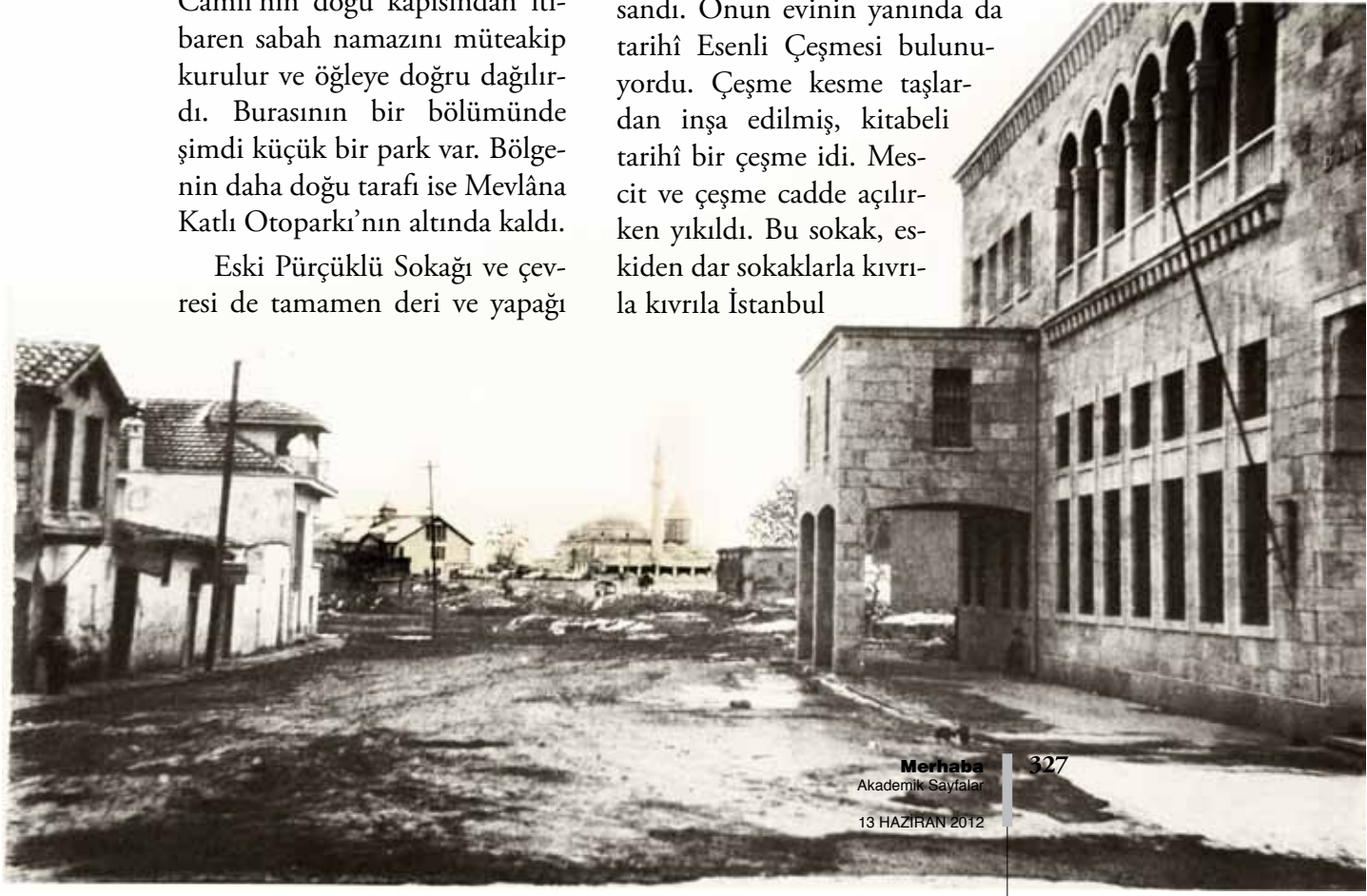
Eski Pürçüklü Sokağı ve çevresi de tamamen deri ve yapağı

ticareti ile uğraşan esnaf dükkânları ile dolu idi. Şimdi burada matbaa dahil çeşitli iş kollarında faaliyet gösteren dükkânlar var.

Bir zamanlar (1935- 1940'lı yıllar) Yapağı Borsası'nın 330 civarında üyesi varken, şimdi bu sayı 13'lere düştü. Bunların arasında o zamanlar keçecilerin sayısı da bir hayli fazla idi. Kırklı yıllarda Yapağı Borsası şimdiki katlı otoparkın güneydoğusunda idi. Sonra Kızılay Hastanesi'nin bulunduğu yere taşındı.

Bugünkü Mevlâna Caddesi açılmadan önce eski Pürçüklü Sokağı'nın kuzey batı köşesinde Esenli Mescidi, mescidin karşısındaki küçük çıkmaz sokağın köşesinde de Galleci Osman Efendi Hoca'nın evi vardı. Osman Efendi çok değerli bir insandı. Onun evinin yanında da tarihî Esenli Çeşmesi bulunuyordu. Çeşme kesme taşlardan inşa edilmiş, kitabeli tarihî bir çeşme idi. Mescit ve çeşme cadde açılırken yıkıldı. Bu sokak, eskiden dar sokaklarla kıvrıla kıvrıla İstanbul

*İstanbul
Caddesi'nden
Mevlana
Müzesi'ne doğru.*

Caddesi'ne çıkardı. O zamanlar mahalleni adı, Esenli Mahallesi idi. Esenli/Esenlu mahallesi kaldırıldıktan sonra mahalle, Pürçüklü Mahallesi'ne dahil edildi.

Eski İş Bankası'nın yerinde de Hacı Kaymakların mescidi vardı. Buralar da yıkılarak Mevlâna Caddesi açıldı. Zamanla cadde üzeri tamamen işyerleri ile doldu. Günümüzde bölgede yapağı ve deri işiyle uğraşan kimse kalmadı. Bu işle uğraşanlar kadınlar Pazarı'nın doğusundaki sokak üzerinde ve Cıvıloğlu Camii çevresinde yoğunlaştı. Bunlar da küçük çapta faaliyetlerdir. Eski-den deri ve yapağı işleri daha canlı idi. Bu dalda büyük esnaf-lar iş yapıyordu.

UZ: Konya'da tarihî dokuda en büyük değişiklik, Aziziye Cami ile Mevlâna Türbesi arasındaki alanda oldu. Tanık olduğunuz bu değişikliklerden biraz bahseder misiniz?

Necati Bey: Bahsettiğiniz bölgede gerçekten çok büyük değişiklikler oldu. Aziziye Camii önündeki Pazar yani İhtisap'ın altı,binası ile birlikte kaldırıldı. Şimdi buranın yerinde küçük bir park var. Pazarla cadde arasındaki dükkânlar da yıkıldı. Bu dükkânlar sırt sırta idi.

Aziziye Camii'nin doğusundaki yol açılıp genişletilirken, Ahmet Efendi Hamamı'nın vakfi olan tarihî Selimiye Fırını da yıkıldı. Aslında tarihî olan fırın değil, fırının binası olan mağaza idi. Fırın sonradan yapıldı. Bu-

nun karşısında da cumbalı eski bir Konya evi bulunuyordu. Altında bazı taşçı esnafının dükkânları vardı.

Bugünkü Mevlâna Çarşısı ve Oto Park'ın bulunduğu yerin büyük bir bölümünde eskiden Askeri Hastane vardı. Hastane yandıktan sonra burası bir süre hal olarak kullanıldı. Daha sonra hastanenin arkasındaki Üzüm Pazarı ve Türbe'nin karşısındaki kahvelerle birlikte yıkılarak yerine Mevlâna Çarşısı yapıldı. beton yığınının ibaret bu yapı tarihî doku ile pek bağdaşmadı.

Günümüzdeki Balıkçılar Otel'i nin karşısında ve yolun ortasında Türbe Hamamı vardı. Bu tarihî hamam, yol ve meydan açılırken bir gecede yok edildi. Otelin yerinde de eski ahşap bir

konak bulunuyordu.

Türbe'nin çevresindeki Seli miye İmareti ve Başaralı Konağı da diğer binalarla birlikte yıkıldı. Bölgedeki tarihî doku böyle yok edildi. Aslında Türbe Önü'nü Türbe Önü yapan da bu doku yani Türbe'nin çevresindeki yapılarıydı. Bu arada Türbe'nin doğusunda da büyük değişiklikler oldu. Türbe Önü'nün meşhur Tamtam Sokağı da bu arada yok oldu. Bu sokak içerisinde pek çok meşhur Konyalının evi bulunuyordu.

Yapılan bu değişiklikleri ve tarihî dokudaki tahribatı çok iyi hatırlarım. Bizim bölgede bir asrı aşkın bir zamandan beri değişmeyen yapı halen benim oturduğum mağazadır. Eski hali korunarak yeniden yapılmıştır. .

Türbe Hamamı

UZ: Biraz da 1940'lı yıllardan ve dükkân komşularınızdan bahsedebilir misiniz? Meşhur yapağı tüccarlarından kimler vardı?

Necati Bey: Hayhay... Kemal ve Özcan Sili'nin babaları Hakkı Sili, o zamanlar Konya'nın en zengin esnaflarından birisi idi. Koyunculuk ve yapağıcılık yapardı. Yusuf ve Kemal Erkanlar'ın, Topatanların, bizim mağazanın yanında Hafız Ahmet Kirtiş'in babası Hakkı Çavuş'un dükkânı vardı. Ali ve Osman amcamlar da aynı işi yapıyorlardı. Onların da dükkânları ayrı idi.

Hakkı Sili'nin oğlu Kemal Sili, 1951 yılında Sile Yolu'nda iplik ve halı fabrikasını kurdu. Fabrika çok büyük ve teşkilatlı idi. Fabrikaya giren yün, halı olarak çıkıyordu. İpini ve boya işlerini de kendileri yapıyordu. O günün şartlarında fabrika modern bir fabrika idi. 1957 yılında her halde banka işlerinden dolayı

iflas ettiler ve fabrika kapandı.

UZ; Sizin bir de halıcılık döneminiz var. Konya'da halı imaliyle uğraşan sayılı firmalardan birisi idiniz. Bu halıcılık işi nasıl başladı ve nasıl bitti, kısaca anlatır mısınız?

Necati Bey: 1954 yılında önce fason olarak Uşak, Isparta ve Senirkent'te halı ipi yaptırmaya başladık. Malzemesini biz veriyorduk. İmal ettirdiğimiz ipleri Konya'da ve Konya dışında halı imalatçılarına satıyorduk. 1956 yılında Aslanlı Kışla Caddesi'nde iplik fabrikamızı kurduk.

1957 yılında Kemal Sililerin fabrikası kapanınca, onların yanında çalışan Acem Ali Usta bizim yanımıza geldi. Halıcılığın yaygın olduğu Ladik ve Taşpınar'da halı atölyelerinde seksenin üzerinde halı tezgahı kurduk. Halı imalatımız aralıksız, 1961 yılı sonuna kadar devam etti. Dokunan halılar altı ile on iki metrekare arasında ve kaliteli halılardı. Halılar 40/50-50/50 düğümlü idi.

Bu arada imalat sırasında elimizde bir hayli halı birikti. Bunların metre karesini 560 liradan Ankaralı bir halı tüccarına satıp elimizden çıkardık. Acem Ali Usta da o sıralarda yanımızdan ayrılıp Bor'a gitti ve orada bir boyahane açtı. Biz de bu arada halı imalatını bıraktık

Halıcılık faaliyetimiz de böyle son buldu.

UZ: Ticaret hayatınızda hiç unutamadığınız önemli bir hatıranızı naklede misiniz?

Necati Bey: Ahmet ve Mehmet Civelek kardeşlerle 1941 yılından 1949 yılına kadar ortaklık yaptık. Mehmet Civelek son derece cömert bir insandı. Bir kardeşleri de Salih Civelek'ti. Bu kardeşlerinin işi ayrı idi. Yüksek Mezarlık'ın karşısındaki değirmen de Civeleklerle aitti. Sonradan bu bölgede büyük değişiklikler oldu. 1930'lu yılların sonlarına kadar defin işleminin ya-

pıldığı mezarlık tamamen kaldırıldı. Yerine bir mahalle kuruldu. Cadde genişletildi ve bugünkü okullar inşa edildi.. Muhacir Pazarı da eski yerinden bu bölgeye taşındı.

1941 ve 1942 yıllarında kilosu, 250-260 kuruşa Civeleklerle ortak tiftik almaya başladık. Daha sonra, tiftik fiyatları daha da düştü. 1945-1946 yıllarında da 150-160 kuruştan almaya devam ettik. Fiyatlarda bir artış olmadı. Aldığımız bu tiftikler 1949 yılına kadar yedi yıl elimizde kaldı, satamadık. Her yıl, yaz başlangıcında tiftikleri elden geçiriyorduk. Aksi halde mal güvenilenir ve tamamen kullanılmaz hale gelirdi.

Sonunda tiftiğin kilosunu 160-190 kuruş arasında satmak mecburiyetinde kaldık. O zamanın parasıyla 280 bin lira zarar ettik. Bu zararın yarısı, 140 bin lira bize, 140 bin lirası da Civeleklerin hissesine düştü. O za-

Türbe önünde Başaralı Konağı.

man büyük bir ekonomik sarsıntı geçirdik. Bu olayı unutmak mümkün değil.

İkinci bir hatıram da şöyle:

O yıllarda Konya'da İnlise, Bulumya ve Kızılviran çevresinde sadece bu bölgeden yılda, 240-250 ton sarı tiftik çıkardı. Bunun 140-150 tonunun biz ve amcalarım alırdı. Bir kısmını da Kerim Caner, İstanbul'da Alem-darvadeler adına alırdı. Şimdi bölgede hiç tiftik kalmadı. Havancılık tamamen yok oldu. Bu durum, hayvancılıkta nereden nereye geldiğinin açık bir göstergesidir. Gelinen bu noktayı da unutmak gerçekten mümkün değildir.

UZ: Necati Bey, siz Ahmet Civelek Bey'den bahsedince aklıma geldi. Eski kız Öğretmen Okulu'nun karşısında, şimdi Sabah Dershanesi'nin

bulduğu yer, ortaklık yaptığınız yıllarda Ahmet Civelek Bey'in mülkiyetinde idi. Araştırmamızda tespit ettiğimize göre, tapu kayıtları bunu gösteriyordu. Geçen yıl biz buranın Hazreti Mevlâna'nın evi ve medresesinin yeri olduğunu tespit etmiştik. Sonra Ahmet Civelek burayı, Silleli bir aileye (Erdönmezler) satmış. O olayla ilgili bir bilginiz var mı? O günleri hatırlıyor musunuz?

Necati Bey: Hatırladığıma göre bahsettiğiniz yer, Ahmet Civelek'le ortaklık yaptığımız yıllarda onun mülkiyetinde idi. Ahmet Bey o zamanlar burada oturuyordu. Evin arkasında geniş bir bahçesi vardı. Ortasında da büyük bir havuz bulunuyordu. O zamanlar almış olduğumuz sığır derilerini burada tuzlar, havuza yatırırdık. Havuzun kenarında da bir kuyu vardı. Suyu da o kuyudan alırdık. Ahmet Bey burayı o yıllardan sonra,

Mevlâna'nın evi ve medresesinin yerinde bulunan Sabah Dershanesi.

belki de tiftikten zarar ettikten sonra satmış olabilir.

UZ: Benim çocukluk yıllarımda bir ara, yapağı ve yün fiyatlarında büyük bir artış olmuş, pek çok aile yataklarındaki yünleri hatta içirik denilen küçük yün parçalarını bile satarak elinden çıkarmıştı. O zaman bunlar çok para etmişti. Bu nasıl olmuştu, hatırlar mısınız?

Necati Bey: Bizim tiftikten zarar ettiğimiz yıldan bir yıl kadar sonra, yani 1950-1951 yılları

rında yatak yünleri bile 6-7 liraya, tiftik de 13-14 liraya çıktı. Fiyatlar bir den bire fırladı. Bu, güne kadar Konya'da hiç görülmemiş gerçekten büyük bir fiyat artışı idi. O zamanlar Rusya'ya yün ve tiftik ihracatı olmuştu. Fiyatlar bu sebeple birdenbire yükselmışti. Bu durum altı-yedi ay kadar sürdü. Fazla devam etmedi. Sonra fiyatlar tekrar geriledi. Sizin bahsettiğiniz olay bu.

UZ: Aynı yıllarda hatırladığım son derece ilgi çekici bir olay daha var. O zamanlar nü-

fusu kalabalık birçok aile, deri fiyatına sığır alıp kesiyordu. Bu nasıl oluyordu?

Necati Bey: Hatırladığıma göre, bahsettiğiniz o yıllar, 1947-1948 yılları idi. Büyükbaş hayvan fiyatları çok düşmüştü. Fiyatları 50-60 lira idi. Hayvanın derisi ise, 50-55 lira ediyordu. Sığırın derisi satılınca, 500-600 kilo et, aileye beş-on liraya mal oluyordu. Aileler bundan et, kıyma, sucuk ve pastırma gibi bütün ihtiyaçlarını bol bol karşılıyorlardı.

Şimdi sığır etinin bir kilosu 20-25 lira. Bir ara sığır eti otuz liranın üstüne çıkmıştı. Bu durum et ve canlı hayvan ithalatıyla önlendi. Bir sığırın 50-60 liraya satıldığı zamanlar çiftçinin ne kadar kötü durumda olduğu anlaşılıyor değil mi? O günler gerçekten son derece anormal ve istikrarsız günlerdi. Şimdiki nesil

bunları hiç bilmez. İnanılması bile zor. Türkiye’de Hayvancılık biraz da böyle böyle yok oldu.

UZ: 60-70 yıl öncesi ile günümüzün yaşantısının bir mukayesesini yapabilir misiniz?

Necati Bey: Eski günler, bu günlerden gerçekten çok farklı idi. Komşular ve akrabalar arasında bağlar daha sıkı ve güçlü idi. Uzak akrabalarla bile karşılıklı ziyaretler olurdu. Akrabalar arasında yatılı misafirlikler eksik olmazdı. Dostlar arasında samimiyet, insanlar arasında yardımlaşma duyguları daha belirgindi. Şimdi aynı apartmanda bile insanlar biri birini tanımıyor.

Hemen hemen her aile üretici idi. Etini, sütünü, yağını, peynirini, yumurtasını hatta bahçesi olanlar sebze ve meyvesini kendisi üretirdi. Bir de o zamanlar

Konya'nın dört tarafı bağlık ve bahçelikti.

O zamanlar her ailede savaş ve kıtlık görmüş yaşlı insanlar vardı. Bu sebeple israf görülmezdi. Her tarafta bolluk ve bereket vardı. Ticarî hayatta da büyük değişiklikler oldu. Ticarete güven esastı. Söz senetti. Hayat daha sade idi. Sıkıntı ve üzüntüler paylaşılarak yok edilirdi. Büyükler sayılır, küçükler şefkat görürdü. O günler bu günlerden çok farklı ve gerçekten huzurlu günlerdi.

Çarşı ve mahallelerde tarihî dokuda da büyük değişiklikler oldu.

UZ: Şimdi günleriniz nasıl geçiyor? Meslekte gelinen noktada konusunda neler söylemek istersiniz?

Necati Bey: Üç neslin ticaret yaptığı babadan kalma dükkâna

öğleden sonra bir ara uğruyor, burada eş ve dostlarla sık sık bir araya gelerek sohbet ediyoruz. Vakitleri böyle değerlendiriyoruz. Elhamdulillah şimdilik bir sağlık problemim yok. Eşimle birlikte yazları üç-beş ay kadar Didim'deki yazlığımızda, kışları da Konya'da kalıyoruz. Yıllardır Meram'daki bahçemize çıkamıyoruz.

Yukarıda da ifade ettiğim gibi bir zamanlar ticaretin en hareketli dallarından birisi olan deri, yapağı hele hele keçecilik mesleği günümüzde tarihe karıştı. Mesleğin bu hale gelişini adım adım takip ettik.

UZ: Bir döneme ışık tutan önemli bilgiler verdiniz. Bizlere eski günleri hatırlattınız, teşekkür ederim.

Necati Bey: Ben teşekkür ederim.

Türbe bitişiginde Sultan Selim İmanereti

